

NR.5 TĀHEKE

1984
ISSN 0134-2266

Võidupühal

EINO TALU

Kunagi ei unune maihommik, mil öeldi:
SÕDA ON LÖPPENUD.

Olime väga elevil, naersime õnnelikult,
tundsime suurt rõõmu.

Kuid väike tüdruk

Taissia nuttis. Ta oli kummuli kevadõitest
tulvil aasal ja ta oli lohutamatu õnnetu.

Just sellel nii päikesekirkal ja rõõmsal
hommikul oli öeldud, et tema isa sai
sõjas surma.

«Kole sõda!» nuuksus Taissia.

«Sõda ei tohi enam kunagi tulla!»

lubasid suured inimesed.

Kolmkümmend üheksa aastat on möödunud päevast,
milustus sõjatuli. Ent selle kohutav helk ei ole
kadunud endiste sõjameeste silmist. Ja igal aastal
võidupühal meenub mulle päikeseline aas ja isa
leinav väike Taissia.

Palju oli neid lapsi ja emasid ja isasid, kellel koos
võidupüha rõõmuga oli südames suur mure ja raske
lein.

Kolmkümmend üheksa võiduaastat, rahuaastat, õnne-
aastat.

Võidupühal seisatame hetkeks mälestussamba igavese
tule juures. Tänumeelselt mõtleme sõjameestele —
kodumaa kaitsjatele. Vaikides ja langetatud päi
austame neid, kes andsid oma elu võidu, rahu ja
õnne eest. Ja töötame: «Sõda ei tohi enam kunagi
tulla!»

© EKP Keskkomitee Kirjastus 1984.

Pildistanud TIIT KOHA

Alati valmis!

JUTA RENZER

Oli kaunis kevadpäev, 23. mai 1924. aastal. Punasele väljakule marssisid pioneerid. Nad kandsid lippe ja loosungeid. Kõlasid marsiviisid ja reipad laulud. Algas pidulik miiting pioneerorganisatsioonile Vladimir Iljitš Lenini nime andmise puhul.

Pioneere tervitasid Kommunistliku Partei vanimad liikmed, külalised teistest riikidest ja Moskva kommunistlikud noored. Nad kõik ütlesid: teie, pioneerid, olete nüüdsest noored

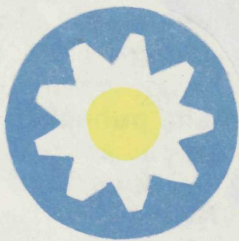
leninlased. On suur au kanda Lenini nime. Kõige tähtsam on aga hästi õppida, kasvada tubliks, ausaks ja töökaks. «Alati valmis!» töötasid tuhanded pioneerid. Nad lubasid füüsilist pühalikku töötust ja pioneeriseadusi, õppida ning töötada Lenini eeskujul.

Kuuskümmend aastat on pioneerid seda lubadust pidanud. Nad on alati aidanud täiskasvanuid. Sa oled lugenud noorte kangelaste vaprust ja timurlaste headusest. Tead, kui tublid on pioneerid metsaistutamisel, põldude rohimisel, ravimtaimede korjamisel. Oled kuulnud noorte leninlaste poolt teiste maade lastele saadetud koolitarvetest, riietest, mänguasjadest. Pioneeride kogutud vanametallist on valmistatud autosid, vedureid, traktoreid, laevu. Autahvilil näed tähejuhi ja tema kaaslaste pilte — pioneerid õpivad hoolsalt. Nad on oktoobrilaste head sõbrad.

Seda kõike nad lubasid tookord ammu, kui võtsid vastu Lenini nime, kui kinnitasid: oleme alati valmis!

Loodusesõbrad

Mihkel tuli oma tähekese juurde ja teatas: «Seekord teeme oma koon-duse pühapäeval, 13. mail. Poisid võtavad labidad kaasa. Koguneme kell viis suure tamme alla!» ja läinud see Mihkel oligi.

Pühapäeval ootasid tamme all tähelapsi Mihkel ja klassijuhataja Kask. Indrek seadis tähekese ritta ja käsutas: «Joonu! Valve! Pemale vaat!» Indrekule meeldis kangesti see rivisesättimine. Sellepärast ta ei teinud väljagi, kui Raul teinekord komandöri asemel kamandör ütles. Mihkel lubas «Vabalt!» ja kutsus lapsed tamme alla sildi juurde. «Täna ei olegi tavaline pühapäev,» ütles ta. «Mis päev täna veel on!» «Kar-tulipaneakupäev,» arvas Indrek. «Täna on looduskaitsepäev,» teatas Mari tähtsalt. Mari koolivormil oli lillega märk, tema neid looduseasju teab ja uurib. «Miks siia sildile on tammeleht joonistatud?» küsis nüüd õpetaja Kask. Kõik vaatasid Mari poole. Aga Maril oli tegemist, tema oli kükakil ja uuris parajasti üht siniliiliaõit. «Tammeleht näitab, et meie park on looduskaitse all. Siit ei tohi oksid murda ega puid maha saagida,» rääkis õpetaja. Lapsed teadsid, et park on looduskaitse all. See oli trükitähtedega sildil kirjas ja nad võisid seda kas või iga päev lugeda. Ent ikkagi oli kõigil uhke tunne, et just nende kooli park nii tähtis on.

«Ometigi on keegi meie pargis pahandust teinud. Kes see paharet oli!» päris õpetaja. «Tuul!» teatasid Joel ja Raul. Nemad mängisid ikka pargis peitust ja hea peidukoht oli õnsa tüvega pärn. Aga uusaastatorm oli selle maha murdnud ja veel kaks vana pärna ka. Õpetaja Kask oli ükskord metsas nelja noort pärnapuud märganud. Eile kutsus ta Mihkli endaga kaasa. Nad kaebasid kolm neist välja ja tahtsid täna oktoobri-laste abiga maha istutada. Raul, Joel ja Mihkel asusid auke kaevama. Tüdrukud saadeti allikalt vett tooma, et istutusauke natuke kasta. Madli ja Enn tõid kooliast käruga musta mulda augupõhja. Istutamisega oli tükk tegemist. Tuli vaadata, et juured ilusti ja puukesed ise otse jääksid. Lõpuks aeti muld juurtele peale ja trambiti kõvasti kinni. Üks kepp pandi igale puule toeks ka. Mari ja Helen kastsid puukesi värsket allik-veega. «Millal need küll teistega ühesuuruseks saavad,» muretses Madli. «Neil on kasvamisega küll. Pärn võib elada kuni 400-aastaseks,» jutustas õpetaja.

«Täna olite tublid lapsed. Loodusesõbra märgi võiks küll igapäevaste teist rinda panna,» lausis õpetaja Kask huvastijätuks.

VIIVI VARIKSAAR

Suveuni

HENNO KÄO

Tuli kevad. Lumelabidal algas puhkus. Väga pikk puhkus. Ühelgi tema tuttavale ei olnud nii pikka puhkust. Ei kirvel ega sael, luuast rääkimata. Ta oli oma pika puhkuse üle väga uhke. Teised kadestasid teda. Ainus mure oli, mida puhkusega peale hakata. Mereranda sõit ei tulnud kõne allagi. Seal võidi tööle panna. Liiva kühveldama. Mis puhkus see siis enam oleks! Metsa vanaema juurde oleks küll kangesti tahtnud. Mets oli lumelabidal veel uduselt meeles. Suured puud, väikesed puud, linnud ja loomad. Tuulemüha latvades. Aga mets oli hirmus suur ja ta ei mäletanud vanaema aadressi. Eksi veel ära. Pealegi teadsid saag ja kirves metsa kohta koledaid lugusid rääkida. Nemad käisid seal tihti. Võib-olla vanaema ei elagi enam metsas. On hoopis põrandalaudadeks saanud. Või lumelabidateks.

Lumelabidas ohkas nii kõvasti, et kukkus kolinal pikali. Ei jää vist muud üle, kui magada, mõtles ta. Metsas mõned ju magasid talveund. Miks ei võiks tema nüüd suveund magada.

Unes nägi ta metsa. Suuri puud, väikesi puud. Linde ja loomi. Tuulemüha latvades.

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Üksinda on Miks mutt elab mulla üsna hea...

PRIIT AIMLA

NII HIIGLA HEA ON, KAS SA TEAD,
KUI KEEGI SIND EI KÄSI!
SA TEED, MIS ISE ÕIGEKS PEAD
JA MILLESTKI EI VÄSI!

ON KORTER VAIKNE TAVATULT,
MA ÕNNEST LAUSA OHINI!
KÕIK TOAD MU EES ON AVATULT
JA KÕÖGIS KÕIKE TOHINI!

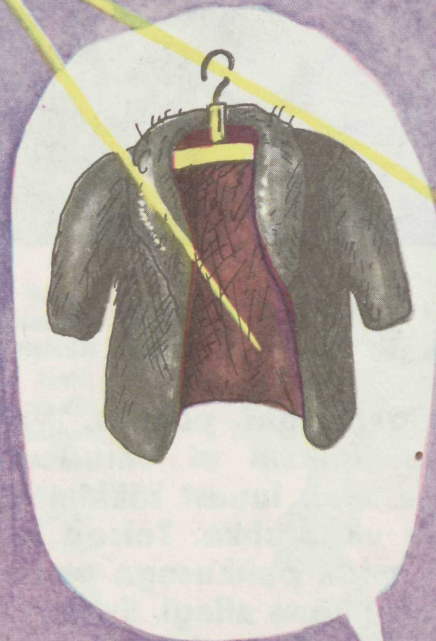
EI TULE KEEGI KEELAMA,
SEST OLEN IHUÜKSI!
KUID KOMPVEKKE EI NEELA MA.
JA MÕÖBLIT MA EI MÜKSI.

KUI TAHAN, LELUD PAIGUTAN
KÕIK KESET KALLIST VAIPA!
KUID MINA... HOOPIS HAIGUTAN;
MIKS IGAVLEN, EI TAIPA.

ON TÄIDE LÄINUD UNELMAD:
MIS TAHAN, SEDA PROOVIN!
KUID — PEAKS NÕUD KEEGI TULEMA,
KES ÜTLEKS, MIS MA SOOVIN!!

KAI VASAMÄE

MIKS MUTT ELAB MULLA ALL,
SEDA LIHTNE ON SELETADA.
SEAL SUVEL NII PALAVAL
HEA KUUMUST TAL PELETADA.
SEST VÄIKENE AEDADE —
AASADE ASUKAS
SÜDASUVELGI KÄIMA
PEAB SAMETIST KASUKAS.
AGA TALVEL, KUI LUMI
JA PAKANE ÕUES,
MUTIL MAGUS ON UNI
MULLA MAHEDAS PÕUES.

all?

Marie-Mirett

LEELO TUNGAL

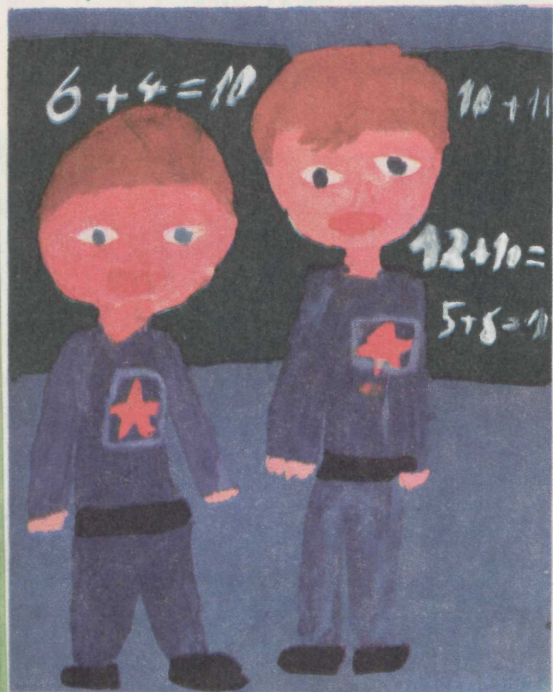
KÜKIB TREPI PEAL MARIE-MIRETT
JA VALAB SEAL SILMADEST KIBEDAT VETT.
TA PÕSKEDEL VOOLAVAD TULISED NIRED:
«MIKS POLE MU NIMI KAS PILLE VÕI PIRET
VÕI KIRKE VÕI MAARJA VÕI LIISI VÕI ELO!
MARIE-MIRETINA POLE MUL ELU —
KÕIK PILKAVAD, NARRIVAD, NAERAVAD NÜÜD...
JA OMETI POLE MUL TEISTE EES SÜÜD!»

TULEB KALPSATES TREPILE NOORUKE KONN
JA NAERATAB: «TÜHINE MURE SEE ON!
ME TEAME, ET NIMI JU LAPSI EI RIKU,
KUI LAPS ISE RIKKUMA NIME EI TIKU.
NÄITEKS MINULGI VÕORAMAA EESNIMI ON...»
TA SIRUTAS KOIVA: «KONTAKTIUS KONNI!
AGA KROOKSUN NIISAMA KUI ONUPOEG KONRAD,
JA HÜPPAN NIISAMA KUI TEISEDKI KONNAD.
NING KUI MA SAAN SUUREKS — MIS PANNA SEAL IMEKS —
MUL PLAANIS ON VÕTTA KORNEELIUS NIMEKS!»

PÜHIB PISARAIK PÕSELT MARIE-MIRETT.
PÄIKE SILITAB SILMI JA LOMPIDE VETT...

«Talveöö» — joonistanud 6-aastane TANEL ERMEL Harju EPT Lastepäevakodust
«Minu sõbrad» — joonistanud 6-aastane ALLIKI KRUBERG Narvast
«Sõbrad» — joonistanud ANDRES KRAUSE Pärnu PM
«Änes» — Tallinna 7. Keskkooli I klassi õpilase LIIS REBASE linoollõige
«Kooli!» — joonistanud EVERT LUIK Kingisepa PM
«Klassiõde» — joonistanud KRISTJAN LINNAT Tallinna 46. Keskkooli II klassist
«Sügispäev» — joonistanud MARI-LIIS KIVI Tornimäe 8-kl. Kooli II klassist
«Tore töö on juuksuril» — joonistanud ELEN KINGO Tallinna 46. Keskkooli III klassist
«Sügis metsas» — joonistanud ELLEN KOTKAS Orissaare EIK III klassist
«Lindude sõbrad» — joonistanud GERLI LAUR Pärnu 9. 8-kl. Kooli III klassist
«Arbuusimüüjad» — joonistanud MEELIS TAMMARU Tallinna 49. Keskkooli II klassist

Meie tublimad

KOOLIEELIKUD

JOONISTAJAD: 3-aastane RIHO VAIKMÄE Põlva rajoonist; 4-aastane MEELIKA RAKO Pärnust; 6-aastased TANEL ERMEL, HARDA ALET, KADI KALBRE ja KARIN REVA Harju rajoonist, JANA ALBERT Pärnust, ALLIKI KRUBERG Narvast, RAAKEL SILD Tallinnast, HENRY LENSMENT Kilingi-Nõmmelt; 7-aastane KRISTINA HERODES Tallinnast.
KIRJUTAJAD: 4-aastane SIRLI KERGE Tartust; 5-aastased KULDAR TRAKS Tallinnast ja PRIIT SÕNA Kohtla-Järve rajoonist; 6-aastane ALLIKI KRUBERG Narvast.

I KLASS

JOONISTAJAD: KRISTINE TIMUSKA Pärnu 9. 8-kl. K., ANDRES KRAUSE Pärnu PM, RIINA TAMM Paide PM, ADELE-MARIE DZIDZARIA, ALICE LAANEMÄGI ja MARKO TÄLL Tall. 46. Kk., LIIS REBANE Tall. 7. Kk., ANDRES MÖLDER Tall. 49. Kk., KAIRI ARRO Tall. 3. Kk., NILS KÄNDLER Tall. 34. 8-kl. K., KLAARIKA PIHLAS ja EVERT LUIK Kingisepa PM, PRIIT PÖLDMAA Rannu 8-kl. K., MARGE MÄTTAS Türi Kk., JAANIKA LITVINENKO Kilingi-Nõmme Kk., LEMBI FORSEL Lehtse 8-kl. K.
KIRJUTAJAD: JANEK ANNIKOV Paide 1. Kk., KÄIRE LÄTTE, MARI-LILL KÜÜTS ja RINGO MÜÜR Paide 3. Kk., MARKO MANNI Haapsalu 8-kl. K., HERDIS PÜVI Antsla Kk., AIRE VAHESAAR Tall. 46. Kk., ANNELY LEPAMAA Tall. 3. Kk., MARGOT KASARI Tall. 7. Kk., KRISTIINA LAAS Valga 1. Kk., HANNES LAUR Riidaja 8-kl. K., ANDRA KAUS ja REET FILIPPOV Salme Algk., SIGRID KITTUS Jõgeva Kk., MÄRTEN PADU Tartu 2. Kk.

II KLASS

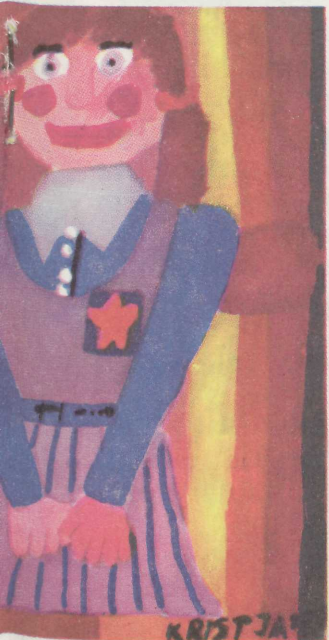
JOONISTAJAD: MARI-LIIS KIVI Tornimäe 8-kl. K., SIGNE TREIAL Orissaare EIK, RAINER TOPS, MARVE TORSTENBERG ja AVE PIRN Tamsalu Kk., RAUL TÖNURIST Tall. 44. Kk., AADI REMMIK, MEELIS TAMMARU, JÜRGEN RATTUS ja VILLEM TARVAS Tall. 49. Kk., HILJA VIIDEMANN Tall. 7. Kk., KRISTJAN LINNAT ja LIINA MEKK Tall. 46. Kk., PIRET PLOOM Võru PM, PILLE PARDER ja ANNELI SAKSON Röpina Kk., PIRGIT PAJULA Kilingi-Nõmme Kk., MONIKA VILIPUU Paide 1. Kk., JANIKA REIMANN Pärnu 9. 8-kl. K., JANNE-RIIN PIRN ja MARIANNE PALMER Pärnu PM.

KIRJUTAJAD: KIRKE KANGRO Ruila 8-kl. K., KRISTJAN PIIRIMÄE Tartu 8. Kk., RIINA KIKAS, KÜLLI-RIIN TIGASSON ja KRISTI KURESOO Tartu 2. Kk., GERLI OLESK Tartu 12. Kk., RAINER TOPS ja MARGO HEINMAA Tamsalu Kk., MARKO OTSUS ja MAIA KURIM Parksepa 8-kl. K., RAUL TÖNURIST Tall. 44. Kk., KAI-RIIN KONT Tall. 24. Kk., ANDRES SULLING Tall. 7. Kk., ERKI TINNURI ja EVA LUIGE Kiviõli 1. Kk., LEA PAU Väluste Algk., URSULA PÄRN Pala 8-kl. K., MARKO PALO ja PRIIT KOHA Võru 1. Kk., MARGUS MÄGISTE Ruusmäe 8-kl. K., INGE KOLLOM Himmaste Algk., EGLE TINTSE Tsolgo Algk.

III KLASS

JOONISTAJAD: KAISA LINK Viljandi PM, KAJA KILGI ja ELLEN KOTKAS Orissaare EIK, REET TRUMM Võru PM, TIINA TOMINGAS Türi Kk., KÄTLIN RAPPU Lehtse 8-kl. K., MONIKA ANNIKO ja KATRIN MARTINSON Pärnu 2. Kk., ANDRES PASTARUS ja KADRI SEPPIUS Pärnu 6. Kk., GERLI LAUR ja TEET TOOME Pärnu 9. 8-kl. K., KÄTHE KOBIN, MEELIS KANDELIN ja ENO PIHLA Pärnu PM, HELINA KLAATS, ELEN KINGO, KALLE VEESAAR ja KARL KOOSA Tall. 46. Kk., HEDE KARTAU ja JOONAS RAHUSAAR Tall. 49. Kk., VEIKO MÄNNIK Suure-Jaani Kk., RANDO SASORIN Tornimäe 8-kl. K., KAIRE ANIER Rannu 8-kl. K.

KIRJUTAJAD: TERJE SOOMER Tartu 2. Kk., KALLE KANNISTE Tartu 12. Kk., LY OSVIN Antsla Kk., KATRIN AVI ja MARGO FINGLING Türi Kk., JAANIKA KIRSS Rakvere 1. Kk., KADRI TIKERPUU Kärdla Kk., TRIIN IKLA Viljandi 1. Kk., MAARJA KANGRO Ruila 8-kl. K., PIRET KÕRGE ja HEIDI TREIER Tall. 8. Kk., MARIA HERODES Tall. 13. Kk., MONIKA TEEÄÄR Tall. 17. Kk., HELENA UIGA Tall. 46. Kk., LIIVI SALUSTE Kaiu 8-kl. K., ANDRES LILLEMÄGI Märjamaa Kk., LEMBIT ANNUS Haapsalu 1. Kk., AIVO AESMA Paide 1. Kk., KRISTI SEPP, KRISTIINA KAIS, TANEL SITS, SASKIA HANSO ja LIINA LINN Paide 3. Kk.

Ürgajast

MART HELME

«Miks inimesed ürgajal loomanahkades käisid?» tahtsid Martin ja Maarja ühel öhtul teada.

«Riiet ei osatud veel teha ja õmmelda ka mitte,» vastas isa.

«Aga miks siis mammuteid kütiti?» ei jäänud lapsed selle ürgaja-asjaga ikka veel rahule.

«Et korraga hästi palju liha saada,» teadis isa selgi korral ütelda.

«Ahah,» vastasid lapsed ja läksid oma tupp. Natukese aja pärast tulid nad aga juba uue küsimusega.

«Kuidas lapsed ürgajal piima said, kui lehma veel ei kasvatatud!» tahtsid nad teada.

«Mis?» kohmas isa, kes vahepeal diivanil tukkuma oli jäänud.

«Ega mina pole ürgajal elanud, et ma kõiki neid asju teadma pean.»

«Ahah,» vastasid lapsed selgi korral ja läksid tagasi lastetuppa. Seal ütles Maarja Martinile:

«Peame seda asja vanaisa käest küsima, tema elas juba enne issit.»

Telegrafist hiir

ASTA PÖLDMÄE

Nüüd, kus me elame üleval üheksanda korra peal uues majas, meil telefoni enam ei ole. Ei telefonitörkeid ega telefonilaulu, telefonitröösti ega telefonitempe. Ainult tuulepihk puutub aknapragusid.

Meie saadame siit oma sõna lindudega. Meie kirjutame kaselehe peale ja anname tuule kätte. Tuul on tubli postiljon. Meie peatame lumetähti ja ehitame ümber kirjakeelseiks. Meie saatsime ülevalt tähitud teate, et kevad on tulnud ja tänaseks oligi maa seda lugenud... et kinnitas lumikelukestega.

Telefoni meil ei ole, aga on telegraaf. Paremgigi ju. Kiiremgigi ju. Telegrafist istub diivani all ja ootab lambi kustutamist. Tema valitseb võimsalt morsetehnikat. Kui tuba vaikseks jääb ja seda konti, mis Tuks diivani alla peitis, ka tänaseks ära koristatud ei ole, võtab ta kondi ja kopib vastu radiaatoriribisid. Vastu ribisid punkte ja mööda toru kriipsu. Temal on alati öövahetus.

Öövahetusest ei oska lõunal käia, kui pole lõunat. Telegrafist kah ei oska. Meie panime ükskord valel ajal lambi põlema, kui telegrafist alles liiga suurt kamaratükki ukse alt läbi vedas. Ei ole alati aega kamarat paljaks süüa, kui teenid telegraafis. Iga minut võib tulla iga teade. Iga minut võib luhtuda öö.

Tähnikhirv ja tiiger

Hiina muinasjutt

Ükskord, kui tiiger mööda jõeorgu hulkus, märkas ta tähnikhirve põõsastikus lehti napsamas. Tähnikhirv ei jõudnud enam ära joosta. Seepärast otsustas ta kogu oma vaprust kokku võtta ja teeselda, et ei kardagi tiigrit.

Tiiger nägi tähnikhirve taolist looma esimest korda. Ta imestas väga, et see ei pista põgenema.

«Milleks sa nii suuri sarvi kannad!» küsis tiiger.

«Ikka selleks, et tiigreid paremini lõhki rebida,» vastas tähnikhirv.

«Aga miks su külgedel nii palju valgeid laike on!»

«Oh, need ilmuvad iseenesest. Iga kord, kui tiigri ära söön, tuleb üks juurde.»

Hirmust värisedes katsus tiiger, kuidas minema sai. Ta võbises ka siis veel, kui õhtu eel metsarajal rebast kohtas.

«Sarvekandja vedas sind ninapidi,» naeris rebane tiigri hirmu üle.

Tiiger ei uskunud. Ta oli oma silmaga valgete tähnide rohkust näinud.

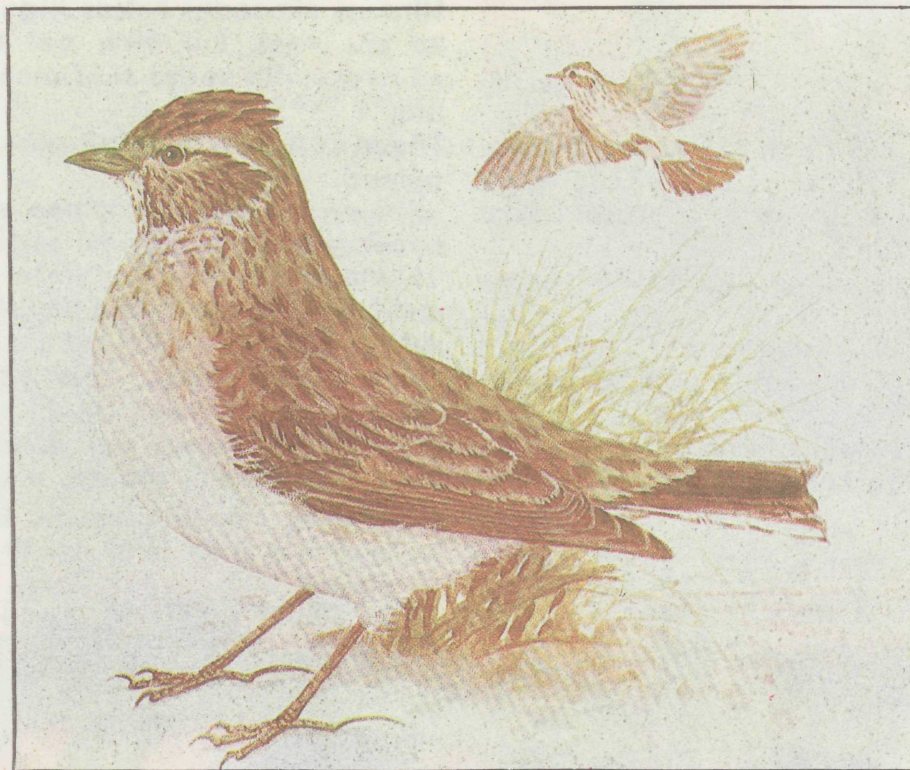
«Kui sa kardad üksi minna selgust saama, lähme kahekesi,» soovitas rebane. «Et sul julgem oleks, võin ma ju su turjale hüpata.» Jälle märkas väike tähnikhirv hädaohtu liiga hilja. Kuid ta ei kaotanud ka seekord pead.

«Ole tänatud, vader rebane!» hüüdis tähnikhirv nii valjusti nagu jaksas. «Vaata, sina ikka oskad sõna pidada! Alles see oli, kui lubasid mulle tiigri tuua, ja näe, täna oled juba temaga platsis!» Sedamaid pööras tiiger otsa ümber ja andis jalgale valu. Ainult rebase, vaasekese, haaras ta enne lõugade vahele.

Ümber jutustanud JAAN RANNAP

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

LÖÖKE

Kui kenal kevadpäeval või südasuvel väljavedahelisel teel seistada, siis võib kuulda, kuidas õhk laulab. Eks see ole kõndimiselgi kuulda, aga seisu pealt on paremasja uurida. On see tõesti õhk, mis nõnda lõõritab, või laulab seal ehk mõni lind? Kui hoolega vaadata, siis on näha, kuidas tilluke tume täpp tiibu väristades aina kõrgemale ja kõrgemale tõuseb. Ja veel üks niisugune täpp ja kolmas ja neljas. Need on põldlöökesed, kes nõnda aegamööda kõrgemale tõustes oma lõputa lauluga õhu helisema panevad. Inglise ongi põldlöökesekohta öelnud — «laulev õhk». Mõn-

da aega püsib lööke otsekui paigal ning seejärel hakkab maa poole laskuma — ikka kiiremini ja kiiremini, kuni lõpuks tiivad kokku paneb ja kivina alla langeb. Alles õige maapinna ligidal lööb lind tiivad lahti ja laskub vaikides kuskile rohtu. Niisugune on põldlöökesekoht laulda oma lõputuna näivat laulu varavalgest õhtuse hämaruseni. Ja sellest kombest peab ta kinni aprillikuust kuni sügava suveni. Et põldlöökesed kasvatavad aastas üles kaks pesakonda poegi, siis heliseb nende laul veel juuli lõpulgi, mil enamus laululinde juba vaikinud. Lööke on üks esimesi kevadeto-

jaid. Mõnikord on lumi veel maas, kui löökesed juba kohal. Suure-Jaanis öeldi: kui lööke kevadi juba lume alt kolm liivatera kätte saab, pidada ära elama. Hiline külm ja lumi kevadel on «löökesetalv». Mõnikord lendavad löökesed talve eest tagasi lõuna poole, et ilmade soojenedes jälle tulla ja hakata pesa tegema. Muidugi on löökese pesa maas. Esimeste munade munemise ajal pole rohi veel tärganud. Väljad on siis kulukarva. Rumalad kulupõletajad ei tea, et nende süüdatud kulupalangutes hukub väljadel palju löökese, kimalasi ja muid olen-deid peale selle. Kui pojad muna-dest koorunud, jääb isalöökesekoht laulsoiku. Kõikides pesades aga ei kooru pojad üheaegselt ja mõni lind ikka laulab. Nii käib põldlöökesekoht elu läbi kogu suve töö ja lauluga kuni sügisese parvedesseheitmiseni ja äralennuni septembri-oktoobrikuus. Soojal sügisel kostab põldlöökesekoht «drii» veel novembriski ja alles siis asutakse teele Aafrika poole.

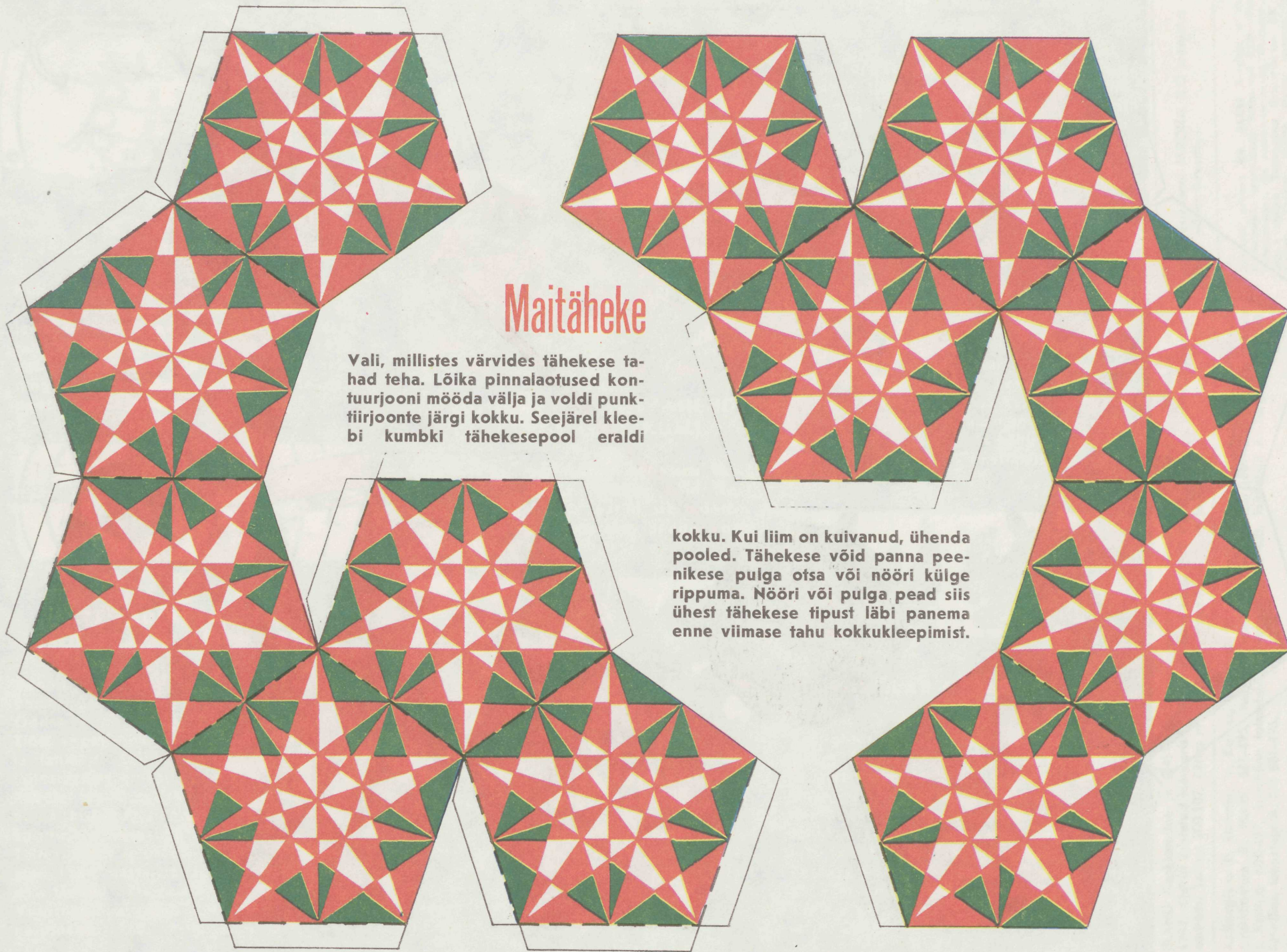
Meil on veel teinegi lööke. Nõmmelööke elutseb kuivadel metsalagedikel, raieistikel ja nõmmedel. Eluviisidelt ja välimuselt meenutab ta paljus põldlöökest, sest eks nad ole ju sugulased. Põldlöökesekoht laulab lõõritamisena, nõmmelöökesekoht laul on luilutamine. Ta luilutab ikka üksi, koorilaulust nagu põldlööke ta lugu ei pea. Nõmmelööke teab vähem noote kui põldlööke. Kui ta laulu kuulata, siis näib ometi, nagu oleks see suguvenna omast laululisem. Küllap oskab ta noote paremini seada, arvab inimene. Inimene tahab ju ikka kõike nähtut ja kuuldut seletada, ka löökese laulu. Ainult lööke ei taha, temal ei jää seletamiseks aega, tema peab laulma, sest muidu jääks taevas tummaks.

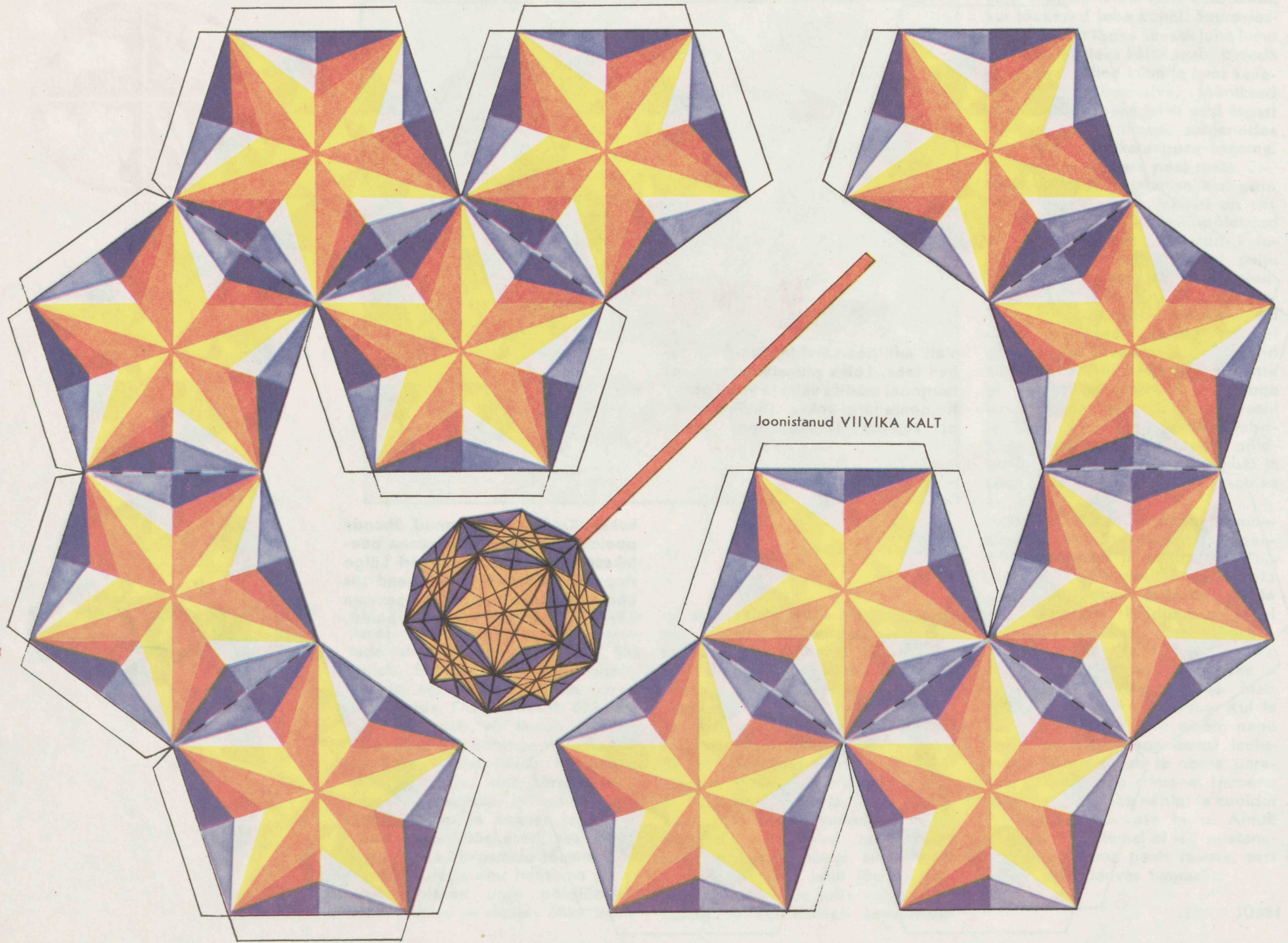
FRED JÜSSI

Maitäheke

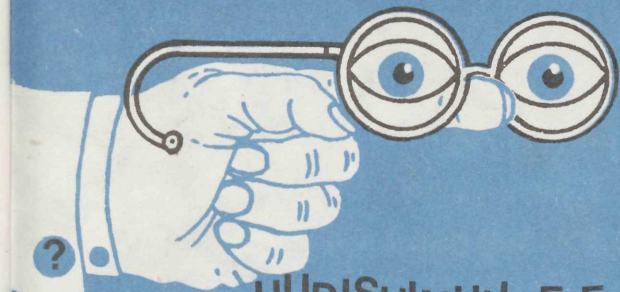
Vali, millistes värvides tähekesed tahad teha. Lõika pinnalaotused kontuurjooni mööda välja ja voldi punktiirjoonte järgi kokku. Seejärel kleebi kumbki tähekesepool eraldi

kokku. Kui liim on kuivanud, ühenda pooled. Tähekesed võid panna peenikese pulga otsa või nõõri külge rippuma. Nõõri või pulga pead siis ühest tähekesed tipust läbi panema enne viimase tahu kokkukleepimist.

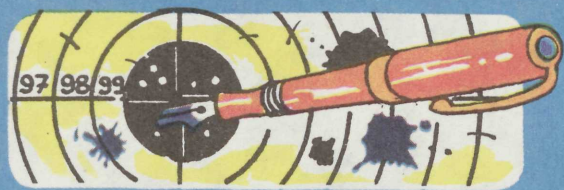
Joonistanud VIIVIKA KALT

UUDISHIMULIKELE

MIS TÄHTPÄEV ON
1. JUUNIL!

Küllap sulle on tuttavad naistepäev märt-sikuus ja õpetajate päev oktoobris. Ka lastel on oma päev. 1. juunit tähistatakse rahvusvahelise lastekaitsepäevana 1950. aastast. See päev on pühendatud rahu ning laste tervishoiu ja kooliolude eest peetavale võitlusele.

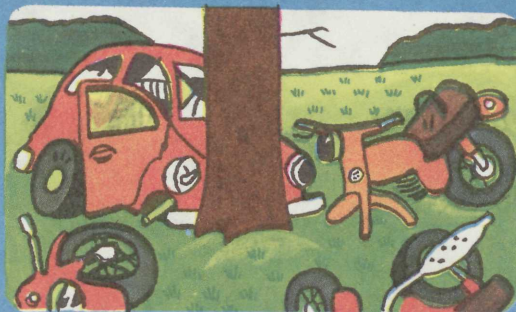

KUST PÄRINEVAD TÄITESULEPEA JA VILTPLIIATS!

Vanad roomlased valmistasid oma sule bambusest, lõigates selle ühte otsa prao. Oõnsa bambusroo täitsid nad findiga. Tindi segasid nad bambusemahlast, veest ja tahmast. Selline kirjutusvahend oligi täitesulepea eelkäija. Paberi leiutamisega tekkis vajadus õrnema kirjutusvahendi järele. Siis võeti kasutusele hanesulg. Täitesulepea leiutas inglane L. W. Waterman 1884. aastal. Seega peab täitesulepea tänavu oma saja-aastast sünnipäeva. Viltpliiats on palju noorem. See võeti kasutusele 1960. aastal Jaapanis.

KUST ROCCA AL MARE ON OMA NIME SAANUD!

Rocca al Mare on koht Tallinnas Kopli lahe kaldal. Oma nime on see paik saanud itaalia keelest. Tõlkes tähendab see: kalju mere ääres. Siin asuvad pioneeri-laager ja Vabaõhumuuseum.

MISSUGUNE LIIKLUSVAHEND ON KÕIGE OHTLIKUM!

Mootorratas. Kui teatud vahemaa läbimisel teiste liiklusvahendite juhid tekitavad keskmiselt neli avariid, siis mootorratturid seevastu kaksteist, seega kolm korda rohkem.

MILLAL ILMUS ESIMENE EESTIKEELNE AJALEHT!

1806. aastal Tartus «Tarto maa rahva Näddali-Leht». Korrapäraselt hakkas ajalehte välja andma meie esimese naisluuletaja Lydia Koidula isa J. V. Janssen. «Perno Postimees ehk Näddali-Leht» jõudis lugejateni 1857. aastal.

MIKS SEEBIMULL VÄRVI MUUDAB?

Sa puhud seebimulle ja nende värvus meeldib sulle. Sul tuleb tahtmine mull suuremaks puhuda, et paremini värvust imetleda. Aga võta näpust. Mull läheb suuremaks küll, aga ka värvus muutub. Suurenedes mull venib ja kile paksus väheneb. Kile muutub õhemaks ning valguskiirte mõjul muudab värvi.

KUS ELAB YESIMUTT!

Jõgede või järvede kallastel, kus on tihe taimestik ja mis talvel ei jäätu. Karvkate vesimuti seljal on läikiv- või pruunikas-must, kõhu alt hallikasvalge. Oma pikka saba (60—71 mm) kasutab ta ujudes tüürina. Yesimutt sööb veeputukaid ja nende vastseid, konni ja kulleseid, kalamaime ja kalakudu. Kalamaimude ja kalamarja söömisega teeb ta kahju, kuid kahjulike veeputukate hävitamisega jälle kasu.

KUS ELAB NINASARVIK!

Aafrikas ja Kagu-Aasia rohtlates ning džunglites. Ninasarvikud on rasked kohmakad loomad. Nahk on neil hästi paks ja soomusrüütaoline. Aafrikas elavad must-ninasarvik ja valge-ninasarvik, Indias ühe sarvega india ninasarvik. Valge-ninasarvikut peetakse elevandi järel suurelt teiseks maismaaimetajaks. Ta võib kaaluda kuni kaks tonni ja kasvada kuni kahe meetri kõrguseks. Valge-ninasarvikul on kaks sarve. Ninasarvikud söövad rohtu, põõsaste oksid ja lehti.

Esikaanel JARONA ILO joonistus
«Suur kevad».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пioneерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 74 800. Заказ 1321.

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 5 1984. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse address: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei fagasta.

Kolleegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496.

Laduda antud 30. 03. 1984. Trükkida antud 18. 04. 1984. Trükiarv 74 800. Offsetpaber nr. 1. 60×90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 8,0. MB-01756. Tellimise nr. 1321. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkikoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Mai

LEELO TUNGAL

MAIKUINE MAAILM ON VÄRSKE JA UUS.
 ÖIED ON ÖIELI MAAS KUI KA PUUS.
 MULD LÖHNAB PEENARDES — RAMMUS JA RÖSKE.
 VIHMAUSS PÄEVITAB KAHVATUT PÖSKE.

LUMI ON SULANUD VULAVAKS VEEKS.
 KUHU KÕIK LÄHEKS JA MIDA KÕIK TEEKS!
 PUTUKAID PÕÜAKS JA LIBLIKAID JAHIKS,
 PEA KUKLAS, PILVI JA LENNUKEID VAHIKS!

PILVELAEV MEELSASTI KAASA SIND VIIKS —
 KOHEMAID SAAKSID KOOLITÖÖST PRIIKS...
 IKKA TOOB EMA SIND PILVE PEALT MAHA —
 ÖPIKUD OOTAVAD — TAHAD, EI TAHA!